

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

PROCEDÈNCIA: CRAI Fons Antic, Universitat de Barcelona.

DATA INICI: Juny 2023

NOM OBJECTE: Llibre

TÍTOL: Isolario : descrittione geografico-historica, sacro-profana, antico-moderna, politica, naturale e poetica, mari, golfi, seni, piagge, porti, barche, pesche, promontorj, monti, boschi, fiumi ... di tutte l'isole : coll'osservationi degli scogli sirti, scagni, e secche del globo terracqueo : aggiuntivi anche i ritratti de' dominatori di esse : ornato di trecento-dieci tavole geografiche ... a' maggiore dilucidatione ed uso della navigatione, e in supplimento dei XIV volumi del Bleau [sic] : tomo II dell'Atlante veneto

AUTOR: Coronelli, Vincenzo, 1650-1718

CRONOLOGIA: 1696-1697

SIGNATURA: 07 CM-4180

FULLS/ PÀGINES: 656 pàgines més 11 fulles de làmines, 30 fulles de mapes plegats i 20 fulles de mapes.

MIDES: 51 cm.

SUPORT: pergamí i paper

ESTAT DE CONSERVACIÓ: Dolent

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

DESCRIPCIÓ:

Llibre amb enquadernació de pergamí i bloc format per 656 pàgines més 11 fulles de làmines, 30 fulles de mapes plegats i 20 fulles de mapes. Presenta un exlibris manuscrit del convent de Santa Caterina de Barcelona (Tomàs Ripoll) a la portada. Hi ha segells del mateix convent a la portada i al tall del peu. Oxidació general i brutícia superficial. Molts forats de corc a la zona central del bloc. Talls pintats. Tots els gravats són calcogràfics. Portadelles gravades i portada gravada a 2 tintes.

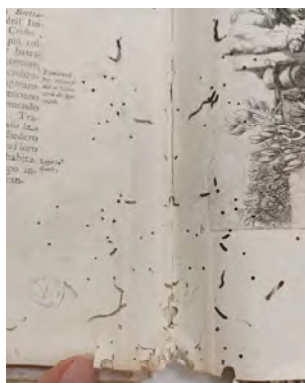
Enquadernació: L'enquadernació és de pergamí muntada amb 7 nervis. En el llom trobem un teixell de pell i una etiqueta amb moltes pèrdues. Les trencafiles són de dos colors (verd i natural) i estan trencades. El llom està desenganxat de la coberta anterior pel queix. Podem apreciar els nervis dobles amb el cosit monacal. Tota l'enquadernació presenta brutícia superficial.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

Bloc de paper: El bloc del llibre està format per 656 pàgines més 11 fulles de làmines, 30 fulles de mapes plegats i 20 fulles de mapes tot lligat amb set nervis dobles i amb el cosit monacal. Trobem un Exlibris manuscrit del convent de Santa Caterina de Barcelona (Tomàs Ripoll) a la portada, segells del mateix convent a la portada. i al tall del peu. El bloc presenta oxidació general i brutícia superficial. Molts forats de corc a la zona central del bloc i els talls pintats. Tots els gravats són calcogràfics. Portadelles gravades i la portada gravada a 2 tintes. Presenta brutícia, pols superficial i oxidació generalitzada. Trobem una taca de fong a la guarda encolada final i una etiqueta a la guarda encolada inicial.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

Conseqüentment als treballs indicats es vol retornar al llibre la seva integritat física i estètica per preservar així el seu gran valor documental i cultural. Les intervencions de restauració es plantegen seguint criteris curatius, preventius i de reversibilitat dels materials.

TRACTAMENT:

Paper

- Desmuntatge del bloc del llibre amb documentació pertinent.
- Neteja mecànica superficial amb gomes toves i paletina.
- Control del pH.
- Proves prèvies de solubilitat de tintes amb cotó humit.
- Desinfecció
- Neteja humida per immersió.
- Reintegració en humit amb polpa de paper sobre taula de succió.
- Consolidació del suport.
- Muntatge del bloc formant quadernets per poder cosir amb nervis de veta.

Enquadernació

- Neteja mecànica superficial amb gomes i bisturí.
- Desencolat de les guardes originals i les etiquetes adherides.
- Neteja de les cobertes de pergamí amb cotó humit.
- Reintegració de les cantonades perdudes amb paper japonès per retornar la funcionalitat de la coberta.
- Relligat del bloc amb nervis de veta de cotó.
- Muntatge de les cobertes originals.
- Enllomat amb el pergamí original reintegrat amb paper japó.
- Col·locació de les guardes originals a l'inici i final del bloc conservant el full manuscrit.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

PROCÉS DE RESTAURACIÓ:

- **Desmuntatge del bloc:** el primer de tot ha estat el desmuntatge del bloc amb la corresponent foliació. Per tal de poder desmuntar els quadernets s'ha hagut de retirar la cola antiga del llom mitjançant l'aplicació d'humitat i bisturí.

- **Neteja en sec:** pel que fa al paper, en primer lloc, s'ha realitzat una neteja mecànica superficial amb paletina i gomes toves i, puntualment, amb ajuda del bisturí allà on la resistència del paper ho permetia. La neteja del bloc ha estat puntual, en aquelles zones d'acumulació de brutícia.

- **Proves prèvies a la neteja:** per tal de determinar el processos a realitzar prèviament s'han fet un seguit de proves:

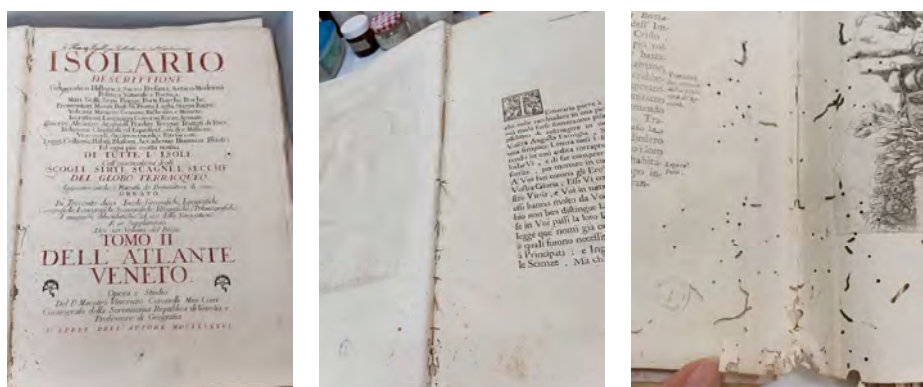
Mesura del nivell pH del paper: s'ha escollit una pàgina representativa del conjunt , i el resultat ha estat de 6,54 pH. Per tant podem determinar que amb la neteja humida s'eliminarà

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

la major part de la brutícia i d'altres elements oxidants solubles i s'aportarà al bany hidròxid càlcic per ajudar a protegir el paper d'una oxidació prematura.

Proves de solubilitat de les tintes: s'han realitzat proves de solubilitat amb l'aigua a les tintes manuscrites, als tampons i als gravats. En alguns tampons s'ha hagut de fixar les tintes amb Paraloid amb acetona abans del rentat.

- **Neteja humida:** En primer lloc s'han desencolat les guardes adherides a les cobertes i s'han desenganxat les etiquetes. S'ha col·locat cada paper entre teixit no teixit, remay, dins les cubetes plenes d'aigua. S'ha canviat l'aigua diverses vegades fins comprovar que la brutícia soluble ja s'havia eliminat. Després s'han estès al moble assecador de paper per assecar les fulles de forma individual.

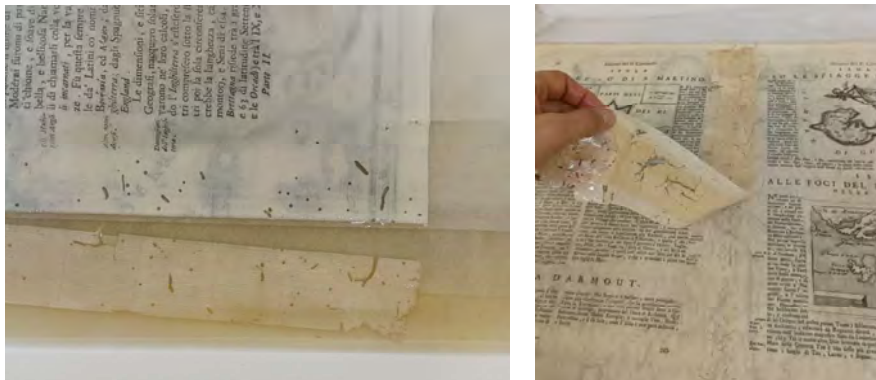

Desencolat de les etiquetes i neteja del bloc

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

En el procés de rentat s'ha aprofitat per desenganxar totes les escativanes que també s'hauran de restaurar.

Neteja i separació de les escativanes del bloc de paper

- **Reaprest del suport de paper:** una vegada net i tractat el paper s'ha aplicat sobre la taula de succió la cola que, tant per la degradació pròpia del document com pel procés de rentat ha desaparegut. S'ha utilitzat metilcel·lulosa al 15% en aigua aplicada amb paletina. D'aquesta manera les fibres recobriran la seva resistència.

- **Reintegració del suport:** la reintegració s'ha realitzat en humit sobre la taula de succió utilitzant polpa de fibres de paper neutres barrejades amb metilcel·lulosa MH300. S'ha buscat un color de polpa semblant al del paper original per evitar un contrast visual desagradable. Una vegada reintegrat i fixada la polpa sota pes s'ha deixat assecar. Posteriorment, en sec s'han repassat manualment per eliminar els sobrants de polpa i s'han reintegrat amb paper japó els petits estrips o pèrdues que encara persistien.

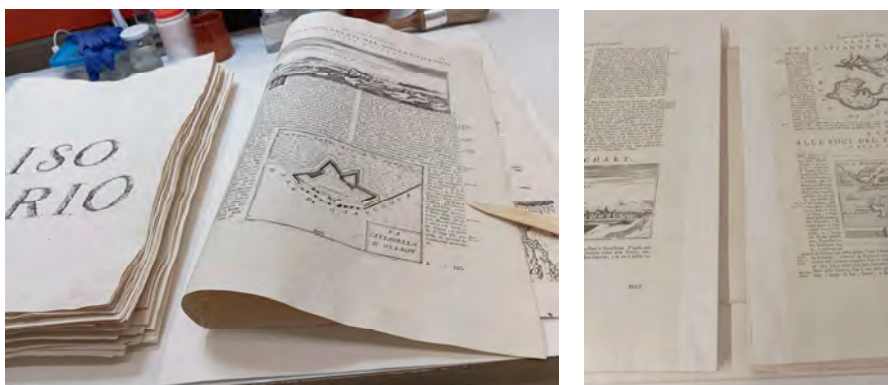
INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

Reintegració amb polpa de paper

- **Muntatge del bloc:** Primer s'han posat les escativanes restaurades al seu lloc original i els quadernets de paper s'han tornat a plegar i ordenar tal com anaven abans de descosir el llibre. Una vegada ordenat el bloc del llibre s'ha cosit seguint el criteri utilitzat en el CRAI Taller de Restauració, mitjançant vetes de color blanc perquè el llibre tingui una fàcil obertura.

Ordenació dels quadernets

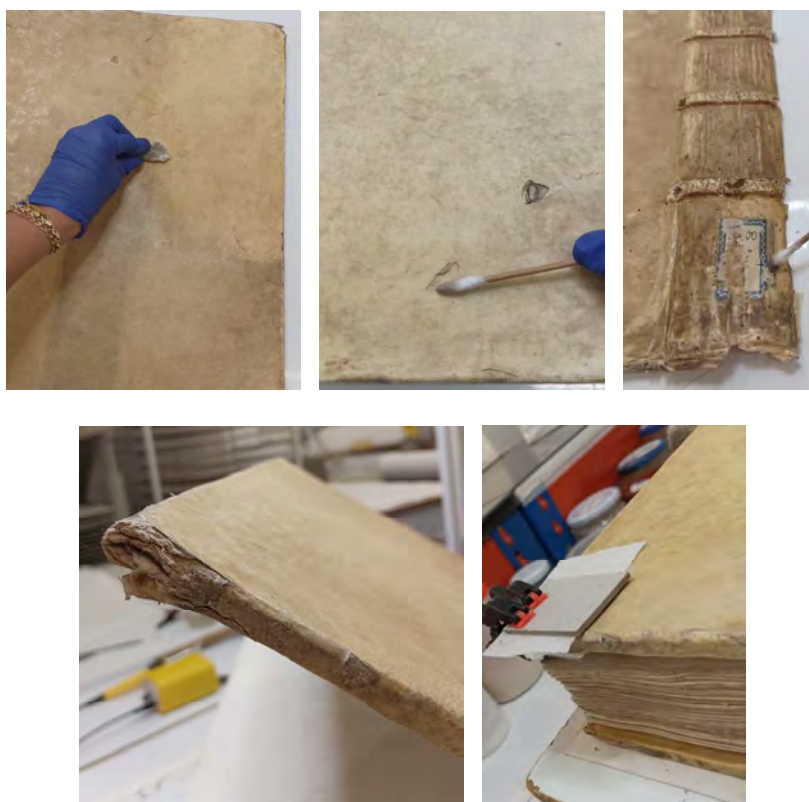
Cosit del bloc del llibre

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

- **Enquadernació:** Seguint els mètodes actuals de reintegració de pells i pergamins on s'opta pel paper japonès i no pels mateixos materials, hem refet les pèrdues de suport amb varies capes de paper japonès gruixut, tenyit i aprestat per tal de oferir la resistència necessària a la coberta del bloc. La pergamí s'ha netejat amb sec i després puntualment en humit amb un hisop amb aigua i alcohol al 50%. S'ha tornat a lligar al bloc del llibre pels nervis i les capçades que finalment s'han fet noves ja que el llibre era molt gran i les originals havien perdut la funció estructural. Els nervis s'han fet amb vetes de cotó de color blanc de forma que permeti la total obertura del llibre sense haver de forçar-lo, i el cosit s'ha fet saltat. S'han reproduït els nervis a les cobertes de forma ornamental.

Pel que fa a les capçades, se n'ha fet unes de dos colors amb cadeneta seguint el model original, amb ànima de pell i cordill de lli.

Neteja i reintegració del pergamí

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

- **Sistemes de presentació:** S'ha realitzat un estoig de conservació amb cartró coarrugat Premier Duo TM Archival E Gris exterior/ blanc interior (1,8 mm) i tela d'enquadernar Cialux gris perla tal i com ens han informat que es fa des del Taller de Restauració del CRAI de la UB.

VALORACIÓ FINAL:

La intervenció ha seguit els criteris propis de la conservació i restauració dins les necessitats i les valoracions del CRAI de la Universitat de Barcelona. Creiem que el resultat és molt satisfactori i que assegura la conservació del document per tal que pugui ser consultat i divulgat per les següents generacions. Només cal preservar el llibre en quan a les condicions d'emmagatzematge, exposicions o consulta pública. Especial importància en aquest aspecte té tant la seva bona manipulació així com les condicions climàtiques d'humitat i temperatura. Aquestes condicions haurien d'estar al voltant del 50% de HR i els 20°C. Sempre evitant fluctuacions sobtades.

RESTAURACIÓ FETA PER: Taller de Restauració i Conservació d'Obres d'Art ROSSELLBADIA S.L.

DATA final de la intervenció: Febrer de 2024

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

FOTOGRAFIES:

Cobertes

abans i després

Primeres i últimes

abans i després

INFORME DE RESTAURACIÓ

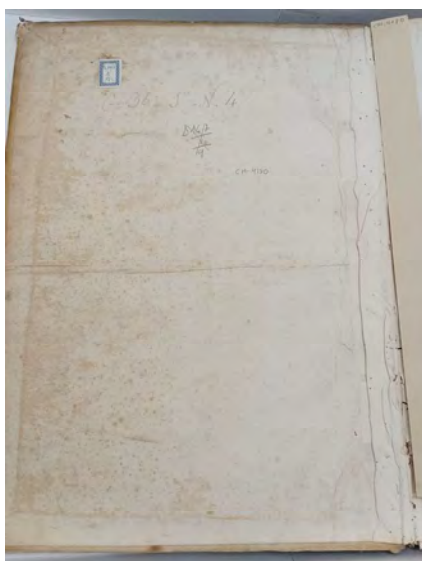
NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5218/08.05.24

abans i després

abans i després

abans i després